

Vergaderjaar 2014–2015

24 095

Frequentiebeleid

Nr. 374

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 november 2014

In mijn beantwoording van schriftelijke vragen ten behoeve van het overleg met uw Kamer over de EZ-begroting 2015 heb ik toegezegd dat ik uw Kamer per brief zou informeren over mijn voornemens met betrekking tot de toekomst van de commerciële radio en televisievergunningen en dat ik daarbij ook zou ingaan op vragen van uw vaste commissie voor Economische Zaken van 10 september 2014 over het gebruik van draadloze microfoons. Met deze brief geef ik uitvoering aan deze toezegging. Tevens ga ik in deze brief in op de ontwikkelingen in Europa ten aanzien van de (her)bestemming van een deel van de omroepband voor mobiel breedband.

Achtergrond

Per 31 januari 2017 lopen de vergunningen voor digitale ethertelevisie af. Later dat jaar, per 31 augustus, lopen vrijwel alle vergunningen voor digitale etherradio en commerciële analoge radio in de FM- en de AM-band (de middengolf) af. Door de groeiende populariteit van smartphones, tablets en mobiel videoverkeer is er steeds meer frequentieruimte nodig voor mobiel breedband. De nieuw benodigde ruimte voor mobiel breedband wordt gezocht in de bestaande omroepbanden, met name in de banden die thans in gebruik zijn voor digitale ethertelevisie.¹ Tijdens de Wereld Radio Conferentie 2012 (WRC 2012) is besloten om het bovenste deel van de huidige televisieband vanaf 2015 mede te bestemmen voor mobiele communicatie. Dat deel loopt van 694 – 790 MHz en heet daarom de 700 MHz band. De Europese Commissie heeft de facto al besloten deze band te gaan bestemmen voor mobiel. Per 1 januari 2013 is ook al een ander onderdeel (de 800 MHz band, van 790 – 862 MHz) voor mobiel breedband gereserveerd.² In deze banden is ook medegebruik door draadloze microfoons mogelijk. De techniek die wordt gebruikt

¹ Deze band, de UHF-band, loopt van 470 – 862 MHz.

² De 800 MHz band is eind 2012 in Nederland geveild.

voor mobiel breedband leent zich niet voor medegebruik door dit soort toepassingen.

De (her)bestemming van het 700 MHz-spectrum en (her)verdeling van vergunningen voor digitale ethertelevisie

Ik deel de opvatting van de Europese Commissie dat meer ruimte voor mobiel breedband van groot economisch en maatschappelijk belang is voor de verdere ontwikkeling van mobiele internetdiensten. Met het vrijmaken van de 700 MHz komt veel laag, waardevol spectrum beschikbaar voor mobiel breedband. Dit gaat ten koste van de omroepfrequenties, maar met nieuwe, efficiëntere technologie kan dit gecompenseerd worden. Dat in Europa de 700 MHz band zal worden vrijgemaakt voor mobiel breedband staat vrijwel vast, maar de definitieve besluitvorming moet nog plaatsvinden, vermoedelijk in de voorbereiding van de WRC, die in 2015 plaatsvindt. De Europese Commissie is inmiddels het proces gestart om de 700 MHz in Europa rond 2020 vrij te maken, met een uitloop naar 2022. Ik zal die lijn volgen. Dat betekent dat ook in Nederland de 700 MHz band zal worden vrijgemaakt voor mobiel breedband. Landen als Duitsland, Zweden, Finland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Denemarken hebben hierover al vergevorderde plannen en streven naar het vrijmaken van de 700 MHz in de periode 2017 – 2020. Met buurlanden (met name Duitsland) zijn afspraken nodig over het vrijmaken van de 700 MHz band en het als gevolg daarvan herplannen van de televisiefrequenties in de resterende band.

De 700 MHz band vormt een belangrijk deel (circa 30%) van de televisieomroepband. Het wegvallen daarvan heeft gevolgen voor de mogelijkheden voor digitale televisie en de mogelijkheden voor het medegebruik van draadloze microfoons. De huidige vergunninghouders voor digitale televisie zijn NPO en Digitenne (van KPN). Hun vergunningen lopen af op 31 januari 2017. Het is van belang dat zij – maar ook andere potentieel geïnteresseerde partijen en de andere gebruikers – tijdig weten welke bestemming de 700 MHz krijgt en wat dat betekent voor de mogelijkheden van digitale televisie en voor het gebruik van draadloze microfoons in het resterende deel van de televisieomroepband. De partijen die na 31 januari 2017 over frequentieruimte voor digitale televisie willen beschikken, staan voor investeringsbeslissingen, met name wanneer efficiëntere technologieën dienen te worden ingezet. Bovendien moet worden bekeken hoe moet worden omgegaan met de rest van de omroepband. Ik streef ernaar om zo veel mogelijk aansluiten bij de ontwikkelingen in de buurlanden ten aanzien van het vrijmaken van de 700 MHz band, maar tegelijkertijd vind ik een zorgvuldig proces met het oog op investeringsbeslissingen door marktpartijen van belang. Ik zal de markt hierover consulteren. In het eerste kwartaal van volgend jaar zal ik uw Kamer nader informeren over mijn voornemens hierover, inclusief een nadere precisering van de datum waarop de 700 MHz in Nederland beschikbaar komt voor mobiel, de wijzigingen die dat met zich meebrengt voor digitale ethertelevisie in Nederland en wat dat betekent voor de mogelijkheden van draadloze microfoons (zie hierna).

De positie van de PMSE-sector en de AFN³

In de huidige omroepbanden is ook medegebruik mogelijk van onder meer draadloze microfoons en daar aan gerelateerde toepassingen, zoals

---

³ Programme Making and Special Events, respectievelijk Vereniging Facilitaire Sectie.

reportageverbindingen.⁴ Zij gebruiken frequentieruimte in de televisieomroepband, die in bepaalde geografische gebieden niet in gebruik zijn voor televisieomroep. Voorafgaand aan het vrijmaken van de 800 MHz band zijn destijds in overleg met de PMSE-sector en met andere vertegenwoordigers van makers en gebruikers van draadloze toepassingen alternatieven en oplossingen ontwikkeld om de gevolgen voor deze sector te beperken. Zoals eerder in antwoorden op schriftelijke vragen naar aanleiding van brieven van de AFN door mij is aangegeven⁵, heeft dit overleg geleid tot voor de sector bruikbare alternatieven en oplossingen, die inmiddels zijn opgenomen in het Nationale Frequentieplan. Aangezien de huidige vergunningen voor digitale ethertelevisie lopen tot en met 31 januari 2017 zal er in ieder geval tot begin 2017 geen wijziging optreden in deze situatie. Er vinden met andere woorden geen verdere beperkingen plaats in de mogelijkheden om draadloze microfoons en gerelateerde toepassingen te gebruiken. Over de jaren daarna zijn nu nog geen garanties te geven, maar er is voldoende tijd om – net als bij de 800 MHz – tot voor de sector werkbare oplossingen te komen. Hierop vooruitlopend heeft Nederland in de mondiale en Europese discussie nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de positie van draadloze microfoons. Bij de 700 MHz moeten bij het vinden van oplossingen ook andere frequentiebanden in beschouwing worden genomen.

De (her)verdeling van vergunningen voor commerciële radio

In het Algemeen Overleg Telecommunicatie van 27 maart jl. heb ik uw Kamer toegezegd in gesprek te gaan met de radiobedrijven over de situatie na 2017, als de huidige vergunningen aflopen.⁶ De vergunningen voor commerciële radio zijn per 1 september 2011 voor de duur van zes jaar verlengd. Bij deze verlenging kregen de radiobedrijven tevens de plicht om hun programmering ook digitaal via de ether aan te bieden. Inzet van deze koppeling was om de transitie van commerciële analoge radio naar digitale radio in beweging te krijgen.⁷ Die beweging is inmiddels goed op gang gebracht. Per 31 augustus 2017 lopen deze verlengde vergunningen af. Ik wil ruim voor die datum de markt voldoende duidelijkheid bieden over de voor commerciële radio beschikbare frequentieruimte en de vergunningen hiervoor.

Inmiddels zijn de gesprekken met de verschillende marktpartijen gestart. In deze gesprekken gaat het niet alleen over de huidige situatie op de radiomarkt, maar ook over snelle veranderingen in de mediamarkt, zoals ook aangegeven in mijn visie op telecommunicatie, media en internet voor de middellange termijn.⁸

Daarnaast zal ik het digitaliseringsbeleid voor de radio evalueren. Dartoef is onderzoek gestart naar het bereik van digitale radio en het luistergedrag. Ik streef ernaar om medio 2015 een besluit te nemen over het toekomstige gebruik van de frequentieruimte voor commerciële radio, zodat nog voldoende tijd resteert om de (her)verdeling van de radiovergunningen voor te bereiden en te laten plaatsvinden.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

⁴ Reportageverbindingen maken met name mede gebruik van spectrum in een lagere band, namelijk in de band die loopt van 174 – 230 MHz. Deze band is thans in gebruik voor onder meer digitale etherradio.

⁵ Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nr. 1617.

⁶ Kamerstuk 24 095, nr. 367.

⁷ De landelijke publieke radio verzorgde destijds al digitale uitzendingen.

⁸ Kamerstuk 26 643, nr. 300.